

ASSAIG

El que Jordi Graupera estima per sobre de totes les coses

Jordi Graupera defensa el monoteisme com una batalla a l'interior de les nostres consciències profundament contemporània

Joan Burdeus

Crític cultural. Filosofia, política, art i pantalles.

05/01/2024

Faves Tendres #203

Les virtuts i els vicis del monoteisme no acostumen a ser el tema del dia. I això que un cert retorn al cristianisme està en voga: el llenguatge de la fe, l'amor esclau o la sexualitat de les místiques han tornat a posar-se de moda quan ens havíem donat per postmoderns, i avui no ets una creadora de contingut com cal si no tens alguna frase de Santa Teresa de Jesús a mà per comentar la darrera cançó de desamor de Taylor Swift. Però tot això que s'entén quan parlem de l'amor als altres sembla que no necessiti l'amor a Déu, i encara menys a un sol Déu. El desig de transcendència gaudeix de bona salut cultural sempre que estigui convenientment psicologitzat, la teologia com a gènere literari per parlar d'aquest món sense necessitat que n'hi hagi un altre de més vertader fent de garantia del nostre.

Jordi Graupera. Foto: Laia Serch

Per això el primer manament, “Estimaràs Déu per sobre de totes les coses”, és potser el més difícil de la sèrie [Déu Manaments](#) de l’editorial Fragmenta, una col·lecció que, igual que la sèrie dels Pecats Capitals, proposa temes religiosos a autors catalans perquè els facin servir com a fil conductor per pensar els grans temes de la contemporaneïtat. L’autor és el filòsof i més o menys polític Jordi Graupera, que ja va escriure *La supèrbia* (Fragmenta), i que enguany també ha signat [La perplexitat](#) (Destino). [Estimaràs Déu sobre totes les coses](#) és el llibre més filosòfic de tots tres, el primer cop que Graupera no recorre a la primera persona per explicar les coses (parlant de primera persona, qui signa aquestes línies és autor d’un dels llibres de la col·lecció, cosa que el lector hauria de tenir en compte). Amb l’única ajuda de la seva prosa i capacitat d’argumentació, Graupera ha de convèncer-nos que el monoteisme és una cosa íntima i de rabiosa actualitat. I, si bé es parla del monoteisme com una clau que ajuda el poble jueu a alliberar-se de l’esclavitud, i només cal sumar dos i dos, els lectors més polítics de Graupera queden avisats que la paraula “Catalunya” no apareix al text ni una vegada.

L’estratègia del llibre, cristianíssima, és dir que “Es lliura la batalla entre el monoteisme i el cosmoteisme en l’interior de les consciències”. Segons Graupera, la qüestió sobre si hi ha un Déu transcendent o un déu per al llamp i un altre per al foc, entre cosmoteisme i monoteisme, no seria res més que el reflex del nostre vaivé mental entre el desig d’unitat i el desig de multiplicitat. El politeisme és el plaer sensible i el monoteisme és l’anhel de veritat. Tot es fa més urgent i passa millor quan Graupera s’entrega al verb “estimaràs” del manament: potser estimem de forma politeïsta, és a dir, impermanent, caòtica i ciclotímica, el culebrot dels déus grecs com a reflex dels nostres culebrots amorosos; o potser estimem de forma monoteïsta, és a dir, amb vocació d’eternitat, veritat i llibertat, la incommensurabilitat del Déu de la Bíblia com a reflex del sentiment que un amor serà per sempre.

És un gust llegir Graupera perquè sap connectar idees contraintuïtives amb molta pulcritud intel·lectual. No hi ha paràgraf en què no aprenguis alguna cosa o miris de forma diferent el que havies mirat deu mil vegades, i som davant d’un autor que sap reblar aforismes extremadament tuitables. Dit això, aquest volum és una apologia romàntica del monoteisme sense gota d’ironia, un Graupera més poètic i grandiloqüent que el que havíem llegit fins ara. Les ambivalències i contradiccions de la postura se’ns recorden a cada capítol, però el monoteisme sempre acaba caient dret com si fos el nen mimat de l’autor. Igual que a *La supèrbia* o a *La perplexitat*, Graupera es posa al límit de l’abisme per acabar redimint-se a ell mateix. *Estimaràs Déu per sobre de totes les coses* és un exercici sucós per defensar la transcendència per sobre de la multiplicitat en els temps que corren, però, com sol passar amb la teologia, la tombarella intel·lectual final que resol les contradiccions demana una fe que el text no pot convocar per ell mateix.